

**”Vi behöver se över vad som är
rätt slags stöd och erbjuda det”**

Karin Schulz

*Nationell samordnare för ett
samlad suicidpreventivt arbete.*

För ett och ett halvt år sedan tillträdde Karin Schulz som nationell samordnare för ett samlat suicidpreventivt arbete på uppdrag av regeringen. Uppdraget handlar om att engagera och mobilisera olika samhällsaktörer i psykisk hälsa och suicidprevention.

– Det handlar också om att sprida goda exempel från verksamheter som bidrar på det här området och att bidra till policyutveckling, berättar hon när vi ses för en intervju under Suicidpreventiva konferensen i Karlstad.

– Jag sitter placerad på Socialdepartementet eftersom jag också ska ha kontakt med de som också jobbar med psykisk hälsa, suicidprevention och berätta om vad jag ser när jag träffar olika aktörer och föra in dessa olika perspektiv i arbetet på Socialdepartementet. Jag har även kontakt med politikerna som arbetar där.

I början av året presenterade regeringen en ny nationell strategi, Det handlar om livet, inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Hur involverad är du i den nya nationella strategin?

– Mitt uppdrag handlar om att underlätta för genomförandet av den nya strategin för psykisk hälsa och suicidprevention. Det finns myndigheter som är ansvariga för att stötta genomförandet så min uppgift har varit att ha en dialog med dem och att samordna de här nationella aktörerna, framför allt de som arbetar med suicidprevention, det vill säga Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Nationellt centrum för suicidforskning och prevention, NASP och SKR. Vi ska jobba tillsammans med delmål 6 som handlar om suicidprevention i den nya strategin. Jag har tagit ett särskilt ansvar för det delmålet för att föra det framåt lite snabbare. Efterlevande är ett fokusområde under det delmålet.

Vill du berätta om delmål 6?

– Delmål 6 handlar om en bredd av aktiviteter och det handlar både om att förbättra livsvillkoren, som är grundförutsättningarna för människor att de ska må bra. Det är ett prioriterat område som handlar om försörjning, boende, att man har grundförutsättningar för ett bra liv om man hamnar i kris, om man till exempel förlorar sitt jobb, sin försörjning eller annan kris så ska man fånga upp människor i sådana akuta situationer och bistå dem med det stöd som de behöver för att känna sig trygga och kompetenta.

– Ett annat prioriterat område, är att förbättra omhändertagandet vid akuta suicidala händelser, att vi blir bättre på det som samhälle, det handlar ofta om samverkan

mellan de aktörer som är involverade vid akuta suicidala skeenden och så handlar det om att erbjuda bättre vård och stöd vid suicidalitet och om att ge bättre stöd till dem som har gjort ett suicidförsök och till efterlevande.

Vi ses för en intervju under Suicidpreventiva konferensen i Karlstad. Jag frågar om hennes syn på hur efterlevandestödet ser ut idag i Sverige och hon tar upp den kartläggning som gjordes av Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen som redovisades 2023.

– Generellt så ser det väldigt olika ut med stöd till efterlevande vilket gör det ojämnt, vilket gäller mycket av vården och stödet inom delmål 6.

Karin Schulz berättar att ett sätt som de försöker göra vården mer jämlik på är att de tillsammans med de andra nationella aktörerna kommer att ta fram ett prioriteringsstöd under hösten för att hjälpa kommuner, regioner och även den nationella nivån att prioritera rätt saker inom delmål 6 där efterlevandestöd finns med.

– Då kommer vi titta på vad det finns för evidens och beprövad erfarenhet framtaget. Det finns goda erfarenheter inom efterlevandestöd. Tanken är att vi ska titta på den erfarenhet som finns, ta fram det bästa exemplet vi har idag och underlätta för att skala upp och sprida den kunskapen så att det kan replikeras på fler ställen. Vi kommer ta hänsyn till utvärderingarna som har gjorts av stödet och se vilka aktörer vi ska involvera. Det här är jätteviktigt, särskilt när det gäller efterlevandestöd. En viktig roll i det här arbetet är den roll som Spes och civilsamhället har. Prioriteringsstödet kommer också synliggöra var civilsamhället kan spela en viktig roll. Det tror jag är oerhört viktigt att det inte bara är det offentliga utan som i ert fall att man möter en annan person som varit i en liknande situation. Det är ju väldigt värdefullt, säger Karin.

Hon betonar att stödet behöver organiseras så att det finns överallt, så att behövande får tillgång till det.

– Vad som också har blivit väldigt tydligt när det gäller stöd till efterlevande är att det behöver vara mer uppsökande. Det finns särskilda omständigheterna kring ett suicid än vid andra olyckor och dödsfall som kan göra att efterlevande kanske är mindre benägna att söka stöd. Man bör helt enkelt formalisera rätt slags stöd till efterlevande framöver.

– Vi behöver se över vad som är rätt slags stöd och erbjuda det. Det är sannolikt flera aktörer som behövs. Har man en väldigt komplex sorg behöver man kontakt med vården men det kan finnas andra behov så vi måste kartlägga behoven och alla efterlevande har inte samma behov. I vissa fall

kanske det räcker med att vara i kontakt med Spes. Och in andra fall kanske det inte räcker och man behöver ha kontakt med vården eller socialtjänsten. Det finns många bitar.

Temat för Suicidpreventiva konferensen är en ny berättelse om suicid? Hur kan en sådan ny berättelse se ut enligt dig?

– Jag ser att vi behöver bli bättre på att fånga upp det här individuella perspektivet och lyssna på varje individ. Precis som med efterlevande, att man behöver ta in vad är det du behöver och vad har du för situation. Jag tänker att de arbetssätten vi har haft hittills med formulär som vi ska fylla i, skalor, vi ska värdera om suicidrisken är mellan eller hög. Den typen av gradering fångar inte komplexiteten som det innebär att vara människa.

– I den nya berättelsen skulle jag vilja omfamnade hela komplexiteten i att vara människa och att vi faktiskt frågar lite mer kring vad som ligger bakom suicidförsöken eller suicidtankarna. Vad är det som gör att man hamnar där? Den nya berättelsen ska inte bara ska ta hand om det akuta skedet, tänker jag. Det har pratats mycket om det akuta skedet och säkerhetsplaner. Det är ju jätteviktigt men vi behöver också tänka långsiktigt för att skapa hopp om livet på sikt. Att vi bygger livskraft och förutsättningar för ett bra liv och då kanske man behöver andra ingredienser som jag skulle vilja se mer av i den nya berättelsen.

Kan du nämna några ingredienser?

– Många som tappar lusten att leva har kanske svårigheter som man behöver få mer hjälp att ta hand om. Det kan vara att det finns samhällstjänster som kan stödja en men man kanske inte har förmågan att ansöka om dem. Det kan behövas guidning och hjälp. Jag tycker att vi har ett fantastiskt samhälle som har resurser att erbjuda men de är lite svåra att få tag på för människor som inte mår så bra. De kan behöva lotsar.

Avslutningsvis säger Karin:

– Det här med efterlevandestöd, jag har ögonen på det. Jag vill bidra till en mer jämlik tillgång till ett bra stöd till efterlevande. Just nu kikar vi på vad som fungerar och vilka erfarenheter som finns i landet. Vi tittar på hur vi kan stärka och skala upp det och låta det komma alla till godo som behöver det. Det finns många saker som händer i vårt land som är bra men att skala upp sådant som fungerar, det behöver vi göra mer av. Så att alla inte hittar på ett eget efterlevandestöd i alla regioner och kommuner vilket blir dyrare.

Åsa Sohlgren